

**Sosiaalisen kestävyuden ja vastuullisuuden
huomioiminen suomalaisten musiikkifestivaalien
verkkosivuilla**

Maantiede

LuK-tutkielma

Nea Virtanen

28.4.2026

Turku

Kandidaatintutkielma

Tutkinto-ohjelma, oppiaine: Luonnontieteiden kandidaatti, maantiede

Tekijä: Nea Virtanen

Otsikko: Sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden huomioiminen suomalaisten musiikkifestivaalien verkkosivuilla

Ohjaaja: Lauri Hooli

Sivumäärä: 37 sivua

Päivämäärä: 28.4.2026

Tapahtuma-ala ja etenkin festivaalituotanto on jatkuvasti kasvava ala Suomessa. Alan toimijoiden on muiden alojen tavoin mietittävä yhä tarkemmin toimintansa kestävyys- ja vastuullisuuskysymyksiä sekä huomioitava niiden toteuttaminen käytännössä. Tapahtuma-alan kestävyttä on tutkittu jonkin verran etenkin ekologisen kestävyiden osa-alueella. Festivaalien sosiaalinen kestävyys ja vastuullisuus ovat jääneet pienemmälle huomiolle.

Tutkielmani tavoitteena on tutkia suomalaisten musiikkifestivaalien sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden toimenpiteiden kuvauksia tapahtumien omilla verkkosivuilla. Tarkoitukseni ei ole tutkia kestävyiden ja vastuullisuuden toteutumista käytännössä tapahtumien aikaan, vaan keskittyä siihen, millaisia asioita festivaalitoimijat itse huomioivat ja korostavat viestinnässään omilla verkkosivuillaan ja mitä mahdollisesti jää huomion ulkopuolelle. En myöskään vertaile tai arvioi tutkimuksessani festivaalien kestävyttä tai vastuullisuutta.

Tutkielmani aineistona on viiden suomalaisen musiikkifestivaalin verkkosivut. Tutkimuksessa kerään festivaalien sivustoilta tietoa sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden toimiin liittyen. Analysoin aineistoni laadullisella sisällönanalyysillä, jossa kaikkien festivaalien sivuilta kerätyt tiedot teemoitellaan. Analyyttisenä viitekehystenä käytän Helsingin kaupungin kaikille tapahtumanjärjestäjille tarjoamaa sosiaalisen vastuullisuuden kompassia.

Tutkielmani tulokset osoittavat, että festivaalit keskittyvät sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden toteuttamisessa etenkin tapahtuman esteettömyyteen, yhdenvertaisuuteen sekä kaikenlaisen syrjinnän ja häirinnän ehkäisemiseen. Festivaaleja yhdistäviä arvoja ovat muun muassa tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja jokaisen toivottaminen tervetulleeksi omana itsenään. Yhteenvetona voidaan todeta, että kaikki festivaalit pyrkivät panostamaan sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen, vaikka toimet ja niiden laajuus vaihtelevat.

Avainsanat: festivaalit, tapahtuma-ala, kestävä kehitys, sosiaalinen kestävyys, vastuullisuus

Sisällysluettelo

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen viitekehys	6
2.1	Festivaalit maantieteellisenä ilmiönä	6
2.2	Kestävä kehitys	8
2.3	Festivaalien sosiaaliset vaikutukset	10
3	Tutkimusalue	13
4	Aineistot ja menetelmät	16
4.1	Aineistot	16
4.2	Tutkimusmenetelmät	17
4.3	Sosiaalisen vastuullisuuden kompassi	18
5	Tulokset	22
5.1	Työntekijät ja palvelut	22
5.2	Yhteiskuntavastuu	23
5.3	Festivaalien arvot ja festarietiketti	25
5.4	Esteettömyys ja saavutettavuus	27
6	Pohdinta ja johtopäätökset	29
	Lähteet	33

1 Johdanto

Kestävyys- ja vastuullisuuskysymykset ovat 2020-luvulla lähes jokaisen yrityksen, palvelun ja tapahtuman keskiössä. Siten myös tapahtuma-ala ja erityisesti festivaalit pyrkivät tekemään vuosittain niin ekologisesti, sosiaalisesti kuin taloudellisestikin kestävämpiä valintoja pysyäkseen ajankohtaisina ilmiöinä ja kasvattaakseen kävijämääriään. Kestävä kehitys tarkoittaa kehitystä, joka täyttää nykyisen yhteiskunnan tarpeet vaarantamatta tulevien sukupolvien kykyä tyydyttää omia tarpeitaan (Koirala & Pradhan 2020). Musiikkifestivaalien kestävyttä on tutkittu jonkin verran etenkin eri alojen opinnäytetöissä, mutta tutkimuksessa on keskitytty lähinnä yksittäiseen tapahtumaan tai tapahtuman osa-alueeseen, kuten turvallisuuteen, vapaaehtoistyöhön tai tuotantoon (ks. esim. Toivonen 2025; Kortelainen 2024; Pakula 2025).

Tapahtuma- ja festivaalituotannon alalla, kuten muillakin aloilla, kestävyden osa-alueista etenkin ekologisia vaikutuksia on tutkittu enemmän kuin muita vaikutuksia (Mair & Smith 2021). Ekologinen kestävyys on yleisin ja helpoiten toteutettava ja mitattava toimi missä tahansa ympäristössä. Se voi tarkoittaa esimerkiksi energiamuodon, jätteidenkäsittelyn ja kierrätyksen huomioimista. Festivaalitoiminnan taloudellista näkökulmaa tarkastellaan usein erillään muista kestävyysasioista. Sitä on myös vaikeampi tutkia, sillä talousasiat ovat usein yrityksille hyvin yksityisiä asioita, joita ei haluta avata julkisuuteen. Kulttuuriseen kestävyteen liittyvät kysymykset puolestaan yhdistetään usein yhteen sosiaalisen kestävyden kanssa, eikä niitä erotella selkeästi erilliseksi kestävyden osa-alueeksi.

Sosiaalisen kestävyden tutkimuksessa on keskitytty lähinnä festivaalien ja muiden suurtapahtumien vaikutuksiin tapahtumakaupunkiin ja paikallisiin ihmisiin (Mair & Smith 2021). Tutkimuksessa jää vähemmälle huomiolle festivaalikävijän näkökulma sosiaalisesta kestävydestä. Tämän vuoksi kestävyden käsitteen rinnalle otetaan tässä tutkielmassa vastuullisuuden käsite, joka on hyvin läheinen kestävyden kanssa, mutta keskittyy lähinnä yritystoimintaan. Tutkielmani tavoitteena on vastata sosiaalisen kestävyden ja -vastuullisuuden tutkimusaukkoon. Tutkielmassa esiin tulevia keskeisiä vastuullisuuteen liittyviä aiheita ovat muun muassa festivaalitoiminnan tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus sekä näihin vahvasti sidoksissa oleva esteettömyys.

Tutkimukseni taustalla hyödynnettävä kirjallisuus keskittyy aikaisempaan tutkimukseen musiikkifestivaalien ja muiden tapahtumien kestävyyskysymyksistä eri puolilla maailmaa. Kestävyiden ja vastuullisuuden käsitteisiin liittyvissä määritelmässä pohjana toimii virallisten tahojen, kuten Yhdistyneiden kansakuntien (World Commission on Environment and Development 1987), alkuperäisistä raporteista lähtöisin olevat selitteet. Festivaaleista maantieteellisenä ilmiönä on kirjoitettu kokonainen teos, joka käsittelee erityisesti kaupunkifestivaaleja ja -tapahtumia sekä niiden vaikutuksia kaupunkiin. Smithin ja hänen kollegoidensa (2022) editoiman kirjan artikkelit luovat tieteellisen pohjan tutkimukseni eri vaiheille.

Kandidaatintutkielmani tarkoituksena on tutkia, millaisiin toimiin festivaalijärjestäjät lupautuvat kestävyiden edistämiseksi ja mitkä toimet nousevat suoraan tai epäsuorasti esiin festivaalien omilla verkkosivuilla. Tutkimuksen kohteena on, mitkä sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden osa-alueet ja niihin liittyvät toimet korostuvat Suomen tunnetuimpien festivaalien omien sivustojen teksteissä, ja toisaalta, mitkä toimet mahdollisesti jäävät puuttumaan. Tutkielmassa ei tarkastella konkreettisesti tapahtumissa toteutuneita toimia tai arvioida festivaalien kestävyttä. Tapahtumakävijä käyttää festivaalien verkkosivuja luotettavana tietopankkina kyseisestä tapahtumasta, minkä vuoksi on tärkeää, että niistä löytyvä tieto on mahdollisimman monipuolista.

Sosiaalista kestävyttä ja vastuullisuutta tutkitaan seuraavien tutkimuskysymysten pohjalta:

1. Millaisia sosiaalisen kestävyiden ja vastuullisuuden teemoja suomalaiset musiikkifestivaalit tuovat esiin verkkosivuillaan?
2. Millaisia sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyviä asioita puuttuu festivaalien sivuilta?

Tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi teen viiden eri suomalaisen musiikkifestivaalin verkkosivuilta löytyvien tietojen pohjalta laadullisen aineistoanalyysin. Tutkittavat festivaalit ovat Ruisrock, Flow Festival, Tuska Festival, Kesärauha ja Provinssi. Aineiston teemoittelun ja analyysin apuna hyödynnän Helsingin kaupungin tapahtumajärjestäjille kokoamaa sosiaalisen vastuullisuuden kompassia (Helsingin kaupunki 2026a).

2 Teoreettinen viitekehys

2.1 Festivaalit maantieteellisenä ilmiönä

Musiikkifestivaalit ovat hyvin yleinen ilmiö nykykaupungeissa ja ne vaikuttavat monilla tavoin muun muassa kaupunkiin, paikallisiin ihmisiin sekä talouteen (Smith ym. 2022a). Festivaalit tapahtuvat usein kaupunkitiloissa, mutta ne ovat samalla myös vahvasti sidoksissa aikaan, mikä tekee niistä spatiaalisesti kiinnostavia ilmiöitä. Festivaalien yhteydessä voidaan pohtia myös tilan ja paikan merkityksiä sekä tapahtuman ja tilan välistä suhdetta. Nämä ja monet muut kysymykset tekevät festivaaleista maantieteellisen ilmiön, joka liittyy erityisesti ihmis-, kaupunki- ja kulttuurimaantieteeseen. Etenkin suuret tapahtumat ja festivaalit ovat myös matkailun ilmiö, sillä ihmiset liikkuvat pitkiäkin matkoja päästäkseen tapahtumiin.

Itse festivaalin käsite on melko vaikeasti määriteltävä ja sillä voidaan viitata eri yhteyksissä monenlaisiin tapahtumiin (Smith ym. 2022a). Alun perin käsitettä käytettiin uskonnollisista juhlista ja kausittain järjestettävistä rituaaleista, mutta myöhemmin se on laajentunut kuvaamaan monenlaisia taidetapahtumia. Nykyään festivaaleilla voidaan viitata niin musiikki-, elokuva-, ruoka ja juoma-, ostos- kuin opiskelu- tai kokoustapahtumiinkin. Cudnyn ja muiden (2012: 709) mukaan kaikkia festivaaleja yhdistää tietyt piirteet. Ne ovat monimuotoisia arjesta poikkeavia tapahtumia, jotka ovat tietylle yleisölle jollakin tavalla merkittäviä. Festivaalit ovat säännöllisesti tapahtuvia ja tietyin väliajoin toistuvia. Lisäksi ne ovat usein sidoksissa paikalliseen kulttuuriin tai uskuntoon sekä taiteeseen. Käsitteen määrittelyn epäselvyys on johtanut siihen, että myös festivaalien ja tapahtumien välinen raja on hämärtynyt ja erilaisista yksittäisistä tapahtumista käytetään nimeä festivaali (Smith ym. 2022a).

2010-luvulla on alettu puhua myös festivalisaation käsitteestä (Smith ym. 2022a). Festivalisaatiolla tarkoitetaan festivaalien ja tapahtumien määrän kasvua kaupungeissa ja erityisesti julkisissa tiloissa. Tapahtumien lisääntyminen on seurausta siitä, että kaupungit ovat alkaneet käyttää festivaaleja ja muita tapahtumia osana kaupunkipolitiikkaansa ja -strategioitaan. Kaupungit käyttävät festivaaleja kuitenkin pääasiassa taloudellisten tavoitteiden, kuten matkailun edistämisen, kaupungin

brändäyksen ja alueen elävöittämisen, saavuttamiseksi (Quinn ym. 2020). Sosiaaliset ja kulttuuriset hyödyt jäävät usein toissijaisiksi tavoitteiksi. Asia todettiin vuosina 2019–2022 toteutuneen Euroopan unionin rahoittaman FESTPACE-projektin myötä (Vásquez-Varela ym. 2025). Projektin tarkoituksena oli tutkia, miten festivaalit ja muut tapahtumat vaikuttavat kaupunkialueisiin ja julkisiin tiloihin.

Festivalisaatiolla voidaan kuvata myös tapoja, joilla kaupunkitilaa ja kulttuuria järjestetään festivaalimaisesti (Smith ym. 2022b). Kaupungeissa etenkin puistoalueet toimivat keskeisinä tapahtumapaikkoina ja niitä muokataan ja kehitetään erilaisia tapahtumia ajatellen. Myös kaupunkien identiteettiä rakennetaan tiettyjen tapahtumien ympärille (Smith ym. 2022a). Keskeinen ajatus festivalisaation käsitteessä onkin, että kaupunki ei ole vain tapahtumapaikka, vaan esimerkiksi festivaaleja käytetään määrittämään koko kaupunkia. Suomessakin on paljon pieniä paikkakuntia, jotka eivät välttämättä olisi yhtä tunnettuja kuin ne nyt ovat, ellei siellä järjestettäisi esimerkiksi jotakin suurta festivaalia. Hyvänä esimerkkinä toimii Jämsä, joka on tunnettu Himoksella toimivan laskettelukeskuksensa lisäksi erityisesti juhannus- ja muista kesäfestivaaleistaan.

Festivaalien järjestämiselle paikka on usein keskeinen tekijä. Monet festivaalit ovat sidoksissa tiettyyn kaupunkiin, mutta usein kävijöitä houkuttelee tapahtumapaikan sijaan itse festivaali ohjelmineen ja tunnelmineen (Vásquez-Varela ym. 2025). Etenkin suuret festivaalit voivat säilyttää suosionsa, vaikka tapahtumapaikka vaihtuisi. Joissain tapauksissa paikkaidentiteetti ja yhteisöllisyys ovat niin merkittäviä tekijöitä festivaalin suosiossa, että ne varmistavat festivaalin kulttuurisen ainutlaatuisuuden. Paikka voi olla yksi keskeinen festivaalin merkityksen ja identiteetin luoja, mutta vastavuoroisesti festivaalit muokkaavat paikkoihin liittyviä merkityksiä (Smith ym. 2022a). Siksi festivaalien ja paikan välistä yhteyttä ja merkitystä on pyritty huomioimaan sekä tapahtuman järjestämisessä että tapahtumakaupungin, -paikan tai -tilan brändäyksessä.

Festivaalit myös muuttavat kaupunkien rakennetta (Smith ym. 2022a). Ne vaikuttavat tilaan ja paikkaan muuttamalla julkisen tilan käyttöä esimerkiksi rajaamalla festivaalialueita. Tämä asettaa julkisten tilojen käytölle niin fyysisiä kuin taloudellisiakin

esteitä, mikä heikentää kaupunkitilan julkista saavutettavuutta ja avoimuutta kaikille (Vásquez-Varela ym. 2025). Tällöin tapahtumiin liittyy olennaisesti kysymys siitä, kuka saa käyttää julkista tilaa ja ketkä rajataan ulkopuolelle. Festivaaleilla voi kuitenkin olla potentiaalia myös yhteisöllisyyden vahvistamiseen, kulttuurisen monimuotoisuuden tukemiseen sekä julkisten tilojen muuttamiseen avoimemmiksi ja osallistavammiksi (Quinn ym. 2021). Kysymykset festivaalien vaikutuksista julkisten tilojen käyttöön voivatkin tehdä festivaaleista myös poliittisen aiheen. Tällaisten kysymysten vuoksi festivaalitoimijoiden on ajankohtaista panostaa tapahtumansa kestävyys- ja vastuullisuusseikkoihin, jotta tapahtumat olisivat kaikkien saavutettavissa.

2.2 Kestävä kehitys

Kestävyyden käsite on alun perin peräisin metsänhoidon ja luonnonvarojen käytön alalta, jolloin ajatuksena oli, ettei resursseja tule käyttää nopeammin kuin ne ehtivät uusiutua (Zifkos 2014). 1960-luvulla ihmisen toiminnan vaikutukset ympäristöön alkoivat näkyä niin luonnossa kuin keskusteluissakin, jolloin huomattiin, ettei silloinen elämäntapa ole pitkällä aikavälillä kestävä. Tällöin taloustieteilijät, yhteiskuntatieteilijät ja ekologit alkoivat puhua siitä, miten talouskasvulla on myös fyysisiä ja sosiaalisia rajoja. Tajuttiin, että nykyinen toiminta johtaa hyvin todennäköisesti jonkinlaiseen kriisiin tulevaisuudessa. Kestävyyden käsite määritellään Ympäristön ja kehityksen maailmankomission mukaan vapaasti suomennettuna kehitykseksi, joka vastaa nykyisten ihmisten tarpeisiin vaarantamatta tulevien sukupolvien mahdollisuuksia tyydyttää omia tarpeitaan (World Commission on Environment and Development 1987).

Kestävästä kehityksestä puolestaan alettiin käsitteellä puhua ensimmäisen kerran vuonna 1987 Yhdistyneiden kansakuntien Brundtlandin komission raportin myötä (Koirala & Pradham 2020). Raportissa kestävä kehitys jaoteltiin sosiaaliseksi, taloudelliseksi, ympäristölliseksi ja kulttuuriseksi kehitykseksi. Syyskuussa 2015 New Yorkissa järjestetyssä huippukokouksessa sovittiin uudesta kestävä kehityksen toimintaohjelmasta, Agenda 2030:sta (Buhasis ym. 2023). Ohjelma koostuu 17:stä maailmanlaajuisesta tavoitteesta ja niitä tarkentavista alatavoitteista, joihin kaikki jäsenvaltiot pyrkivät. Ohjelman tavoitteena on, että vuoteen 2030 mennessä kehitys

turvaa ihmisten hyvinvoinnin ja ihmisoikeudet sekä talouden ja yhteiskunnan vakauden siten, että se on samalla ympäristön kannalta kestävä. Tavoitteissa onnistumiseen tarvitaan kaikkia yhteiskunnan toimijoita ja niiden välistä yhteistyötä. Tavoitteet ovat globaaleja ja koskevat kaikkia maailman maita. Agenda 2030:n keskeinen ajatus ”leave no one behind” tarkoittaa kirjaimellisesti sitä, että kukaan ei jäisi kehityksen ulkopuolelle, vaan se hyödyttää kaikkia ihmisiä tasavertaisesti.

Kestävän kehityksen käsite on saanut myös kritiikkiä (Ozili 2022). Eri toimijat tulkitsevat käsitteen ja sen tarkoituksen eri tavalla, minkä vuoksi se on määriteltävä hyvin laajasti. Tutkijat näkevät käsitteen prosesseina, joiden avulla parannetaan aineellista hyvinvointia vahingoittamatta peruuttamattomasti luonnonympäristöä. Päättäjät tulkitsevat kestävä kehityksen sääntöinä, standardeina ja lakeina, jotka ohjaavat resurssien käyttöä ja päätöksentekoa. Aktivistit puolestaan pitävät kestävä kehitystä agendana, jonka tarkoituksena on suojella ympäristöä aineellisen hyvinvoinnin lisäämisen kustannuksella. Toinen annettu kritiikki koskee kestävä kehityksen painopistettä, joka on keskittynyt globaaliin etelään. Todellisuudessa suurempia muutoksia tarvittaisiin kehittyneissä maissa esimerkiksi kehityksen ja kasvun hidastumisen muodossa.

Tässä tutkielmassa käsiteltävä sosiaalinen kestävyys liittyy kehityksen sellaisiin tekoihin ja toimiin, jotka ovat terveellisiä ja tyydyttäviä ihmisille ja yhteisöille (Rogers ym. 2012). Oleellista on ihmisten materiaalistien, sosiaalisten ja emotionaalisten tarpeiden huomioiminen. Keskeistä on myös välttää sellaisia toimia, jotka heikentävät hyvinvointia ja lisäävät ihmisten emotionaalista kärsimystä tai konflikteja. Tärkeää on pyrkiä säilyttämään sosiaaliset rakenteet, kuten perheet ja yhteisöt, kulttuuriset arvot, tietojärjestelmät sekä ihmisten monimuotoisuus, jotka edistävät elinvoimaista ja kukoistavaa yhteisöä. Yksi olennaisimmista sosiaalisen tai sosiokulttuurisen kestävyden aiheista on tasa-arvo. Keskeisimpiä haasteita kestävyden toteutumisessa ovat jatkuva väestönkasvu, köyhyys, ruoka- ja terveydenhuollon ongelmat, sukupuolten välinen epätasa-arvo sekä tasavertaisen koulutuksen järjestämisen haasteet (Ympäristöministeriö 2023).

2.3 Festivaalien sosiaaliset vaikutukset

Yhä useammat festivaalijärjestäjät sanovat kiinnittävänsä huomiota tuotantonsa negatiivisiin vaikutuksiin sisällyttämällä kestävyuden ja siihen liittyviä muita käsitteitä festivaalinsa yhteyteen (Zifkos 2014). Usein kestävyuden ajatellaan keskittyvän lähinnä ympäristöasioihin, kuten jätteiden vähentämiseen, luonnonsuojeluun ja hiilijalanjäljen pienentämiseen (McClinchey 2021). Jatkuvien ilmastokriisien keskellä on ymmärrettävää, että ekologinen kestävyys on tapahtumajärjestämisen keskiössä, mutta muita festivaalien vaikutuksia ei siitä huolimatta voi poissulkea (Mair & Smith 2021). Lisäksi sen sijaan, että pyritään järjestämään yksittäisiä kestäviä tapahtumia, olisi keskeisempää keskittyä siihen, miten tapahtumat voisivat edistää koko tapahtuma-alueen ja laajemmalla mittakaavalla koko maailman kestävästä kehitystä.

Etenkin suurien festivaalien ja tapahtumien vaikutukset tapahtumakaupungille ovat merkittäviä. Festivaaleista on tullut suurin livemusiikin kulutuksen muoto ja niiden suosio on kasvanut tavallisten sisä- ja ulkoilmakonserttien ohi (Siles ym. 2024).

Festivaalien suosion ja kävijämäärien kasvaessa tapahtumista on tullut ennen kaikkea matkailun ilmiö. Collinsin ja Potogloun mukaan (2019) festivaaleilla ja muilla tapahtumilla on yhä merkittävämpi rooli Ison-Britannian matkailualalla. Kävijöiden matkustaminen voikin vaikuttaa merkittävästi koko tapahtuman kestävyysvaikutukseen.

Yksittäisen tapahtuman kestävyuden tarkastelussa kävijöiden matkustaminen jää usein tutkimuksen ja laskelmien ulkopuolelle, sillä tapahtuman ulkopuolisia vaikutuksia on vaikeaa selvittää yksityiskohtaisesti (Mair & Smith 2021). Matkustamisen kestävyysvaikutukset kohdistuvat pääosin ympäristöön, mutta vaikutuksia on myös esimerkiksi tapahtumakaupungin talouteen, palveluihin ja imagoon.

Silesin ja muiden mukaan (2024) kestävä kehityksen määritelmää mukailen kestävä matkailu ja sen osana myös tapahtumatuotanto huomioisi nykyiset ja tulevat taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristölliset vaikutuksensa. Samalla se vastaisi kävijöiden, tuotannon, ympäristön ja paikallisten yhteisöjen tarpeisiin. Sosiaalisesti kestävä tapahtuma parantaa paikallisten asukkaiden vaurautta, ja samalla luo sosiaalisesti kestävästä matkailusta. Se houkuttelee tapahtumaan tyytyväisiä asiakkaita sekä edistää sosiaalista hyvinvointia. Tapahtumien sosiaalisella kestävyydellä onkin

kaksi näkökulmaa, jotka ovat kestävyys paikallisten yhteisöjen ja asukkaiden näkökulmasta, sekä kestävyys matkailijan ja tapahtumakävijän näkökulmasta. Toisaalta myös festivaalikävijöiden henkilökohtainen käyttäytyminen tapahtumassa ja sen välittömässä läheisyydessä vaikuttaa tapahtuman kestävyYTEEN.

Siles ja muut (2024) tutkivat espanjalaisen Rock Imperium Festivaalin sosiaalisten vaikutusten kestävyYTEttä tapahtuman järjestämiskaupungin asukkaiden näkökulmasta kyselytutkimuksella. Vastaajista enemmistö oli sitä mieltä, että positiivisia vaikutuksia on selvästi enemmän. Näitä olivat kasvaneet vapaa-ajan kulttuurimahdollisuudet, työpaikkojen lisääntyminen, kaupungin imagon parantuminen sekä turistien ja asukkaiden välisen suhteen edistäminen, joista yli 80 prosenttia vastaajista oli samaa mieltä. Sosiaalisesti kestävämmiä vaikutuksia olivat liikenne- ja pysäköintiongelmät, meluhaitat, turvattomuuden tunne sekä tungos kaupungissa, mutta näistä samaa mieltä oli huomattavasti pienempi määrä vastaajista. Lähes kaikki olivat sitä mieltä, että tapahtuma tekee alueesta tunnetun, lisää ylpeyttä alueen ihmisille ja sen järjestämistä tulisi jatkaa tulevina vuosina.

Kyselyssä esiin tuotujen vaikutusten lisäksi negatiivisia vaikutuksia voisivat olla esimerkiksi hintatason nousu tapahtuman aikaan etenkin majoitus- ja ravintolapalveluissa (Pavluković 2020). Positiivisina vaikutuksina festivaalien suunnittelu, järjestäminen ja toteuttaminen tarjoavat mahdollisuuksia saada paikallisia ihmisiä mukaan festivaalin tekemiseen (Smith ym. 2022a). Etenkin, jos osallistujat edustavat erilaisia sosiaalisia ryhmiä tai mukana on heikommassa asemassa olevista taustoista tulevia ihmisiä, on tapahtumien järjestämisellä hyvät mahdollisuudet lisätä yhteenkuuluvuutta, osallisuutta ja yhdistää erilaisista taustoista tulevia ihmisiä jo festivaalin tuotantovaiheessa. Paikallisten ihmisten asenteet festivaalia kohtaan ovat muutenkin tärkeitä, sillä nämä ovat mukana luomassa kokemusta vieraileville kävijöille (Pavluković 2020).

On kuitenkin huomioitava, että festivaalin koko vaikuttaa myös festivaalin vaikutuksiin. Esimerkiksi suurissa turistikohteissa paikalliset eivät välttämättä kaipaa enempää ihmisiä alueilleen, kun taas pienemmällä tapahtumapaikoilla väliaikaisesti kasvanut ihmismäärä voi olla kaivattua esimerkiksi alueen talouden tai eloisuuden kannalta

(Pavluković 2020). Pienemmät tapahtumat vaativat pienemmän määrän resursseja, eivätkä vaikutukset välttämättä ole paikallisesti kovinkaan suuria. Mitä suurempi tapahtuma on, sitä laajemmalle sen vaikutukset ulottuvat. Tässä tutkielmassa tarkasteltavista viidestä festivaalista lähes kaikki ovat kävijämääriltään Suomen suurimpia. Yleisesti Suomen mittakaavalla tapahtumat voivat olla isoihin kansainvälisiin festivaaleihin verrattuna pieniä. Tarkasteltavat festivaalit ovat kuitenkin myös Suomen mittakaavassa sen verran suuria, että ne vaikuttavat järjestäjäkaupungin toimintaan ja poikkeavat normaalista arjesta.

Tapahtumien sosiaalista kestävyyttä on tutkittu pääasiassa keskittyen paikallisiin asukkaisiin kohdistuviin sosiaalisiin vaikutuksiin (Mair & Smith 2021). Kinnunen ja muut (2020) ovat kuitenkin tutkineet tapahtumakävijöiden sosiaalista ulottuvuutta painottamalla tutkimuksessaan sosiaalisen kestävyuden vaikutuksia musiikkitapahtumissa käymiseen erityisesti nuorten keskuudessa. Vaikka tutkimuksen kohteena olivat vain nuoret, havaitut sosiaaliset vaikutukset olivat samankaltaisia kuin ne olisivat todennäköisesti myös muiden ihmisryhmien keskuudessa. Tutkimuksen tuloksina saatiin, että nuorten keskuudessa musiikkitapahtumien sosiaalisia vaikutuksia ovat laatuajan viettäminen ystävien ja perheen kanssa, uusien ihmisten kohtaaminen ja ystäväystyminen, erityisen tunneympäristön luominen, yhteisöllisyyden ja kuuluvuuden tunne sekä samanhenkisten ihmisten kohtaaminen.

Hassanli ja muut (2020) ovat tutkineet, miten monikulttuurinen festivaali auttaa pakolaisia ja etnisiin vähemmistöihin kuuluvia maahanmuuttajia sopeutumaan uuteen yhteiskuntaan. Festivaaleilla voi yksittäisenä tapahtumakokemuksena olla tärkeä merkitys pitkäaikaisemman psykologisen yhteisöllisyydentunteen muodostumiselle. Monikulttuuriset festivaalit ja muut tapahtumat antavat keinon jakaa ja vahvistaa sosiaalista ja kulttuurista arvoa elvyttämällä ja ylläpitämällä perinteisiä kulttuureja. Myös tämän tutkimuksen tuloksena saatiin, että esimerkiksi festivaaleilla tapahtuva tanssi, musiikki ja pukeutuminen ovat tärkeitä tekijöitä yhteenkuuluvuuden ja yhtenäisyyden tunteen lisääntymisessä. Lisäksi mahdollisuus kokemusten jakamiseen ja vuorovaikutukseen erilaisten ihmisryhmien välillä olivat keskeisiä. Vaikka tutkimuskohteena olivat pakolaiset ja muut maahanmuuttajat, samansuuntaisia tuloksia voisi saada myös muiden ihmisryhmien keskuudesta.

3 Tutkimusalue

Suomessa luoviksi aloiksi luetaan 10–15 sekä kulttuurin ja taiteen että luovuutta muilla tavoilla hyödyntäviä tuotteita, palveluja ja toimintamalleja tarjoavaa alaa (Creative Finland 2026). Luova talous jaetaan kolmeen liiketoimintaympäristöön, jotka ovat monistettavat sisällöt, luovat palvelut sekä tapahtuma-ala. Alalla on merkittävää potentiaalia koko Suomen kansantaloudelle. Se on arvokas aineettoman arvon tuottaja myös muille kuin taiteen ja kulttuurin toimialoille. Business Finlandin tilaaman ja Teknologian tutkimuskeskuksen tuottaman raportin mukaan vuonna 2022 luovien alojen liikevaihto oli noin 14 miljardia euroa. Tästä 2,6 miljardia syntyi tapahtuma-alalla. Raportin laatimisen aikaan koronapandemian vaikutukset alaan olivat vielä melko suuria, vaikka alan tilanne olikin parantunut jo pandemian pahimmilta vuosilta.

Tapahtumateollisuus tarkoittaa tapahtumien järjestämiseen liittyvää ammattimaista elinkeinotoimintaa (Wiren ym. 2020). Alaa pidetään yhteiskunnallisesti vielä osittain näkymättömänä toimialana, jota ei juurikaan käsitellä esimerkiksi valtionhallinnossa, eikä sillä ole virallista toimialaluokitusta. Wirenin ja muiden (2020: 4) mukaan Tapahtumateollisuus ry määrittelee tapahtuman olevan ”*aikaan ja tilaan sidottu suunniteltu ja tavoitteellinen tilaisuus, joka on suunnattu joillekuille, joiden arkirutiinien ulkopuolella tapahtuma on*”. Tapahtumateollisuus taas on tällaisten tapahtumien järjestämiseen liittyvää ammattimaista elinkeinotoimintaa, josta syntyy liikevaihtoa. Tapahtumajärjestäminen on yksi tapahtumateollisuuden toimiala ja siihen kuuluu ennen kaikkea tapahtumien tai niiden osien suunnittelu ja toteuttaminen.

Tapahtuma-alalla keskeisiä toimintoja ovat livemusiikin tapahtumat, joita Teoston mukaan vuonna 2025 järjestettiin Suomessa yli 32 000 kappaletta (Teosto 2026). Livemusiikin tapahtumien määrä on ollut laskussa, mikä johtuu ennen kaikkea korkeista kustannuksista, arvonlisäveron noususta sekä yleisesti huonosta taloustilanteesta. Elävä musiikki keskittyy maantieteellisesti maakunnista Uudellemaalle ja kaupungeista Helsinkiin. Myös muualla Suomen eteläosissa elävää musiikkia kulutetaan paljon. Toisaalta myös esimerkiksi Lapissa hiihtokeskukset, sekä muut Suomen matkailukohteet, kuten Naantali ja Tahko, keräävät kävijöitä livemusiikin pariin. Suosituimpia tapahtumapaikkoja ovat pubit, baarit ja tanssipaidat.

Elävän musiikin edunvalvontajärjestö LiveFIN:n teettämän katsauksen mukaan vuonna 2024 elävän musiikin tapahtumakävijöiden tuottama kokonaiskulutus oli noin 900 miljoonaa euroa, mikä tarkoittaa kasvua edellisestä vuodesta (Kinnunen 2025). Erilaisia rytmimusiikkifestivaaleja, eli tapahtumia, joissa on vähintään kolme rytmimusiikkia esittävää esiintyjää, järjestettiin yhteensä 750 kappaletta, mikä on enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Yli puolet festivaaleista oli pieniä alle 1000 kävijän tapahtumia, ja hyvin suuria vähintään 60 000 kävijän festivaaleja oli vain yksi prosentti. 89 % kaikista festivaalikäynneistä sijoittui kesä-elokuulle. Koko vuoden festivaalien kokonaiskävijämäärä oli arviolta 3,2 miljoonaa. Ne tuottivat noin 465 miljoonan euron kokonaiskulutuksen, josta 36 % tapahtui itse festivaalialueen ulkopuolella.

Tapahtuma-alasta tai festivaalien järjestämisen kestävydestä ja vastuullisuudesta ei ole olemassa valtiollisia lakeja. Tämä johtuu siitä, että vaikka tapahtuma-alasta on viimeisten vuosikymmenten aikana kasvanut laaja toimiala ja elinkeino, sitä ei vielä tunnisteta erilliseksi kokonaisuudeksi (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023). Ilmiön ongelmallisuus nousi esiin etenkin koronapandemian myötä, jolloin tapahtuma-ala kärsi huomattavan paljon. Alan tunnistamattomuuden vuoksi ei ole myöskään määritelty alan yhteiskunnallisia vaikutuksia, jotka sisältäisivät esimerkiksi kestävyys- ja vastuullisuusnäkökulman. Tämä toisi alalle erilaisia virallisia kestävä kehityksen strategioita, tavoitteita ja lainsäädäntöä. Esimerkiksi yleisötilaisuuksia sääntelevä lainsäädäntö ei tällä hetkellä laske tapahtuma-alaa elinkeinona, vaikka sen sääntely kohdistuu ja vaikuttaa moneen eri alan osa-alueeseen.

Festivaalien järjestämiseen liittyy kuitenkin joitain yksittäisiä säännöksiä, ja yleiset lait koskevat myös tapahtuma-alaa. Yleisesti suuriin massa- ja yleisötapahtumiin liittyy tiettyjä turvallisuuskysymyksiä, jotka tapahtumajärjestäjän on otettava huomioon (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto 2026). Yleisötapahtumat ovat kuluttajaturvallisuuslain mukaisia kuluttajapalveluita, jolloin Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukes ohjaa ja valvoo lain vaatimusten noudattamista sekä turvallisen tapahtuman suunnittelua ja toteutusta. Muita tapahtumiin ja festivaaleihin liittyvää toimintaa ohjaavia lakeja ovat muun muassa kokoontumislaki, järjestyslaki, pelastuslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki, työturvallisuuslaki sekä alkoholilaki. Suuret yleisötapahtumat vaativat myös monenlaisia lupia viranomaisilta, ja niistä täytyy ilmoittaa etukäteen, jotta myös

viranomaiset osaavat varautua tarvittavalla tavalla. Vaadittavia lupia ja ilmoituksia ovat esimerkiksi meluilmoitus kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisille, kadunkäyttölupa tapahtumakaupungilta, vähittäismyynti- ja anniskeluluvat sekä tapahtuman jätehuoltosuunnitelma (Poliisi 2026).

Yhteiskunnan toimijoista kaupungit ovat tunnistaneet ensimmäisinä tapahtuma-alan merkityksen ja hyödyntävät tapahtumien vaikutuksia esimerkiksi talouden, imagon sekä hyvinvoinnin parantamiseen (Työ- ja elinkeinoministeriö 2023). Monet kaupungit ovat kehittäneet ja julkaisseet omia strategioitaan ja ohjeitaan tapahtumien järjestämiseen ja niiden kestävyteen liittyen. Esimerkiksi Oulun kaupungin sivuilla on erilaisia ohjeita sekä tarkistuslista kestävän ja vastuullisen tapahtuman järjestämiselle (Häyrynen ym. 2026). Helsingin kaupunki puolestaan tarjoaa tapahtumajärjestäjille tässäkin tutkielmassa analyttisenä viitekehystenä käytetyn sosiaalisen vastuullisuuden kompassin, tapahtumien hiilijalanjälkilaskurin, erilaisia linjauksia ja toimintaohjelmia sekä erilliset ohjesivut tapahtumajärjestäjille (Helsingin kaupunki 2026b). Myös monet muut kaupungit ovat koonneet tapahtumajärjestäjille hyödyllisiä oppaita ja vinkkejä, ja kannustavat näin tapahtumajärjestäjiä vastuulliseen ja kestävän kehityksen periaatteet huomioivaan toimintaan.

Vuonna 2022 avattiin monen tapahtuma- ja musiikkialan toimijoiden yhteistyönä Elma-alusta eli ”*kestävän kehityksen digitaalinen alusta elävän musiikin ja muiden esittävien taiteiden alalle*” (Elma 2026). Se toimii digitaalisena tietopankkina, suunnittelutyökaluna ja yhteisöalustana sekä tarjoaa tietoa kestävän kehityksen edistämisestä elävän musiikin alalla toimiville. Sen tarkoituksena on tehdä vastuullisuudesta ja kestävästä kehityksestä osa jokaisen tapahtuma-alalla toimivan arkea. Elmasta löytyy esimerkiksi oppimateriaaleja, CO₂-laskuri sekä mahdollisuus luoda oma, kaikki vastuun osa-alueet kattava vastuullisuusohjelma. Kaikki sivuston osa-alueet vaativat kuitenkin kirjautumisen, joten kaikki tiedot ja palvelut eivät ole täysin avoimesti kaikkien saatavilla.

4 Aineistot ja menetelmät

4.1 Aineistot

Tutkielmani pääasiallisena aineistona käytetään festivaalien omia verkkosivuja. Analyysissäni keskityn erityisesti vastuullisuuteen, saavutettavuuteen ja arvoihin liittyviin osioihin, jotka ovat eri sivustoilla otsikoitu ja jaoteltu hieman eri tavoin. Myös turvallisuus, esteettömyys ja myyntipaikkojen valintakriteerit kertovat festivaalin sitoutumisesta omiin arvoihinsa. Esimerkiksi turvallisuuteen voi liittyä myös saavutettavuusseikat, erilaisten ihmisryhmien huomioiminen sekä turvallisemman tilan periaatteet. Myyntipaikkojen valintakriteerit heijastavat festivaalin valintoja tarjottavien palvelujen ja toimijoiden suhteen. Kaikki käyttämäni aineistot keskittyvät kesän 2026 festivaalikauteen, mutta joitakin sivuja ja osioita ei vielä tutkimuksen teon vaiheessa ollut päivitetty, minkä vuoksi ne koskevat edellisen vuoden tapahtumia.

Tutkimuksessa tarkasteltaviksi kohteiksi on valittu viisi Suomen suurimpiin ja tunnetuimpiin tapahtumiin kuuluvaa musiikkifestivaalia, jotka eroavat hieman kävijämääriltään, musiikkigenreiltään ja tapahtumaympäristöiltään. Valinnassa ei kuitenkaan ole otettu huomioon esimerkiksi kävijämääriä tai muita vastaavia tilastotietoja. Valintakriteerejä olivat suomalainen kesällä 2026 yhdessä paikassa järjestettävä ja yhden viikonlopun kestävä perinteinen musiikkifestivaali, jonka sivustolta on löydettävissä tietoa esimerkiksi vastuullisuudesta ja kestävydestä. Valitut festivaalit ovat Ruisrock, Flow Festival, Tuska Festival, Kesärauha sekä Provinssi.

Ruisrock on Turun Ruissalon Kansallispuistossa 3.-5.7.2026 järjestettävä festivaali, jossa on tarjolla kymmeniä esiintyjä, erilaista taideohjelmaa sekä ruoka- ja juomapalveluja (Ruisrock 2026). Ruisrock on omien sivujensa mukaan yksi Suomen vanhimmista kulttuuritapahtumista. Sen kävijämäärät ovat vuosittain noin 100 000 asiakasta (Ruisrock 2024). Flow Festival on 14.-16.8.2026 Helsingin Suvilahdessa järjestettävä musiikki- ja kaupunkikulttuurifestivaali, jota on järjestetty vuodesta 2004 alkaen (Flow Festival 2026). Se oli alun perin pieni klubitapahtuma, joka on sittemmin kasvanut yli 90 000 kävijän suurtahtumaksi, jossa tarjoillaan musiikkiohjelman lisäksi ruokaa, taidetta ja puheohjelmaa.

Tuska Festival järjestetään Flow Festivalin tapaan Helsingin Suvilahdessa 26.-28.6.2026 (Tuska Festival 2026b). Se on vuodesta 1998 järjestetty metallimusiikin festivaali, jossa käy vuosittain yli 60 000 kävijää (Tuska Festival 2026a). Kesärauha on Turun Linnanpuistossa 12.-14.6.2026 järjestettävä vaihtoehto- ja indiemusiikin festivaali, jonka ohjelmaan kuuluu kymmeniä artisteja, ruokaa ja yhdessäoloa (Kesärauha 2026). Sen kävijämäärä vuonna 2025 oli 21 500 asiakasta (Sunborn Live 2025). Provinssi järjestetään 25.6.-27.6.2026 Törnävänsaarella Seinäjoella (Provinssi 2026a). Se on omien sivujensa mukaan yksi Pohjois-Euroopan perinteikkäimmistä ja suurimmista festivaaleista ja sitä on järjestetty jo 46 vuoden ajan (Provinssi 2026b). Provinssi tunnetaan laajan genrevapaan ohjelmiston lisäksi ravintolapalveluistaan, alue- ja oheisohjelmastaan sekä ”*visuaalisesti rikkaasta miljööstään*”. Kävijöitä vuoden 2025 tapahtumassa oli 70 000 (Provinssi 2025).

4.2 Tutkimusmenetelmät

Toteutin tutkimuksen keräämällä jokaisen festivaalin verkkosivuilta kaikki tapahtuman sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen jollakin tavalla liitettävissä olevat tai siitä epäsuorasti kertovat tiedot yhteen Microsoft Word -tiedostoon. Tämän jälkeen luokittelin kerätyn aineiston asiasanojen mukaan. Kirjasin Word-tiedostoon aineistosta löytyvän sanan tai teeman ja merkitsin sen perään kaikki festivaalit, joiden aineistosta sama sana tai teema löytyi. Kun koko aineisto oli käyty läpi, toistin saman vielä kertaalleen, jotta kaikki asiasanat varmasti löytyi. Tällä kertaa kävin kerätyn aineiston sijaan uudelleen läpi festivaalien omat verkkosivut. Kaikki analyysissä käytettävä tieto on peräisin festivaalien omilta verkkosivuilta, eikä esimerkiksi henkilökohtaista kokemusta festivaalien asiakkaana ole käytetty.

Luokittelin tiedot samankaltaisuuden perusteella pienempiin ryhmiin, ja lopulta ryhmiä muodostui 12 kappaletta. Ryhmät liittyivät myös muutamaaan isompaan teemaan, jotka olivat työntekijät ja palvelut, yhteiskuntavastuu, festivaalien arvot ja festarietiketti sekä esteettömyys. Työntekijät ja palvelut -ryhmä sisälsi kaiken tiedon esimerkiksi myyntipaikkojen valintakriteereistä ja ruokapalveluista, vapaaehtoisten, työntekijöiden sekä seurojen työllistämisestä sekä työolosuhteiden huomioimisesta.

Yhteiskuntavastuuryhmä sisälsi erilaiset yhteistyömuodot, vastuullisuuden ja

kestävyyden kehittämisen sekä festivaalin tekemät toimet muiden hyväksi esimerkiksi hyväntekeväisyyden muodossa. Festivaalien arvot ja festarietiketti -ryhmä sisälsi kaikki festivaalien arvoiksi luokiteltavat tiedot, toiminta- ja käyttäytymisohjeet sekä kaiken muun sosiaaliseen vastuullisuuteen liittyvät aiheet. Esteettömyys ja saavutettavuus -ryhmä sisälsi nimensä mukaisesti kaikki esteettömyyteen ja saavutettavuuteen liittyvät toimenpiteet sekä erilaisten tarpeiden huomioimisen.

4.3 Sosiaalisen vastuullisuuden kompassi

Käytin aineistojen analysoinnin analyttisenä viitekehyksenä Helsingin kaupungin sosiaalisen vastuullisuuden kompassia, joka on kaupungin luoma työkalu tapahtuman sosiaalisen vastuullisuuden arvioimiselle ja kehittämiseksi (Helsingin kaupunki 2026). Hyödynsin kompassia erilaisten sosiaalisen kestävyyden ja vastuullisuuden aiheiden ja asiasanojen löytämisen apuna aineiston läpikäynnissä. Työkalu oli hyödyllinen etenkin toisen tutkimuskysymyksen, festivaalien sivuilta mahdollisesti puuttuvien sosiaalisen kestävyyden ja vastuullisuuden osa-alueiden, analysoinnissa. Vertailin sosiaalisen vastuun kompassin aiheita festivaalien verkkosivuihin ja analysoin sen avulla, mitä tärkeitä huomioita niistä puuttuu.

Helsingin kaupungin kehittämä työkalu esittää erilaisia toimenpiteitä, joita tapahtumajärjestäjien kannattaa huomioida tapahtumassaan, jotta se olisi sosiaalisesti vastuullinen (Helsingin kaupunki 2026a). Toimenpiteet on jaoteltu ennen tapahtumaa, tapahtuman aikana ja tapahtuman jälkeen huomioitaviksi. Toimenpiteiden toteutumisen seurannan apuna käytetään liikennevalomallia, jossa jokaisen toimenpiteen kohdalle merkitään punaisella, jos toimenpidettä ei ole aloitettu, keltaisella, kun toimenpiteen toteuttaminen on kesken, ja vihreällä, kun toimenpide on valmis (kuva 1). Työkalun avulla sosiaalista vastuullisuutta on myös mahdollista pisteyttää ja arvioida: aloittamattomasta toimenpiteestä ei saa pisteitä, kesken jääneestä saa yhden pisteen ja valmiista kaksi pistettä. Pisteytyksen avulla oman tapahtuman sosiaalista vastuullisuutta on myös mahdollista verrata muihin tapahtumiin tai aikaisempien vuosien toteutuksiin.

Tapahtuman jälkeen

Teemat ja toimenpiteet	Ei aloitettu	Kesken	Valmis
Kiittäminen ja huomiointi			
Vapaaehtoisia kiitetään heidän ajastaan ja panostuksestaan.	☐	☐	☐
Työtodistukset lähetetään ajallaan henkilökunnalle. Parhaimmillaan edistetään sekä työntekijöiden että vapaaehtoisten työllistymistä jatkossa tapahtuma-alalle, esimerkiksi verkostoitumisen, suositusten ja kontaktien avulla.	☐	☐	☐
Datan käytön ja yksityisyyden suojaa koskevia säädöksiä noudatetaan niin tapahtumakävijöiden, työntekijöiden kuin kumppaneidenkin suhteen myös tapahtuman jälkeen.	☐	☐	☐
Palautteen keruu			
Tapahtuman osallistujilta, kumppaneilta, alueen asukkailta sekä työntekijöiltä kerätään palautetta järjestelyiden sujuvuudesta ja vaikutuksista. Palautetta kannattaa kerätä osittain jo tapahtuman aikana.	☐	☐	☐
Vastuullisuuden suunnitelmien ja mahdollisten seurannan alla olevien tavoitteiden toteutumista tapahtuman aikana mitataan ja arvioidaan eri menetelmin.	☐	☐	☐
Oppien läpikäynti, käsittely ja jakaminen			
Kerätyn palautteen pohjalta luodaan yhteenveto, joka käydään läpi vastuuhenkilöiden kanssa. Yhteenvedosta käyvät ilmi niin onnistumiset kuin kehityskohdatkin sekä toimenpide-ehdotukset kehityskohtiin. Kehityskohtia lähdetään ratkaisemaan hyvissä ajoin ennen seuraavaa tapahtumaa ja hyödyntäen asiakkaiden, henkilökunnan ja kumppaneiden näkemyksiä.	☐	☐	☐
Opit, toimenpide-ehdotukset ja hyväksi todetut käytännöt jaetaan muiden tapahtumien ja kaupungin kanssa, jotta kyseiset asiat voidaan ottaa jatkossa paremmin huomioon.	☐	☐	☐
Pisteytys ja arviointi (Ei aloitettu = 0p, kesken = 1p, valmis = 2p)	Yhteensä		/14

Kuva 1 Esimerkki yhdestä sosiaalisen vastuullisuuden kompassin kohdasta, jossa on huomioitavien toimenpiteiden lisäksi sekä liikennevalomalli että pisteytysmahdollisuus. Kuva: Helsingin kaupunki (2026a).

Sosiaalisen vastuullisuuden kompassin mukaan ennen tapahtumaa sosiaalinen vastuullisuus tulisi huomioida suunnittelussa, rekrytoinnissa, koulutuksessa, ohjelmatarjonnassa sekä viestinnässä (Helsingin kaupunki 2026a). Aluksi tulisi tehdä suunnitelma saavutettavuuden, esteettömyyden, yhdenvertaisuuden, moninaisuuden sekä turvallisuuden huomioimiseksi. Tapahtuman tulisi nimetä ainakin sosiaalisesta

vastuullisuudesta vastaava vastuuhenkilö sekä häirintä- ja yhdenvertaisuusvastaava. Rekrytoinnissa tulisi huomioida ihmisten moninaisuus ja yhdenvertaiset työmahdollisuudet sekä hyvien työolosuhteiden toteutuminen. Sosiaaliseen vastuullisuuteen kuuluu myös henkilökunnan hyvä perehdyttäminen ja koulutus. Henkilökunnan, esiintyjien sekä kaikkien muiden tapahtuman järjestämiseen osallistuvien henkilöiden on myös hyvä tietää, mistä saa apua esimerkiksi omiin vastaantuleviin huoliin matalalla kynnyksellä.

Tapahtuman suunnitteluvaiheessa tulisi huomioida tapahtuma-alueen esteettömyys ja turvallisuus sekä esteettömyyttä ja saavutettavuutta edistävien palvelujen, kuten katsomokorokkeiden, erilaisten sähköisten kulkuvälineiden latausmahdollisuuden sekä induktiosilmukan tarjoaminen (Helsingin kaupunki 2026a). Turvallisuussuunnitelmissa tulisi huomioida liikuntarajoitteiset sekä esimerkiksi näkö- ja kuulovammaiset ihmiset. Heidät tulisi huomioida myös viestinnässä, ja tapahtumalla olisi hyvä olla myös selkokieliset sivut. Turvallisemman tilan periaatteiden huomioiminen ja niistä viestiminen sekä henkilökunnan kouluttaminen ovat keskeisiä. Viestintämateriaaleista tulisi löytyä yhteystiedot, joiden kautta on mahdollista kysyä esimerkiksi tapahtuman saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyvistä asioista. Lisäksi ohjelmatarjonnan tulisi olla moninaista sekä esimerkiksi sukupuolinäkökulmasta tasa-arvoista.

Tapahtuman aikana tulisi huomioida samoja asioita, kuin ennen tapahtumaa, mutta hieman eri näkökulmista (Helsingin kaupunki 2026a). Esimerkiksi tapahtuma-alueen ja reittien kohdalla tulisi ottaa huomioon, että alueelle saapuminen olisi mahdollista monipuolisesti eri kulkuvälineellä. Esteettömät kulkureitit, parkkipaikat ja muut palvelut tulisi olla selkeästi merkittyjä, ja tarjolla tulisi olla myös hiljaisempia tiloja ja alueita. Turvallisuustiedotteet ja -ohjeet tulisi tarjota kuulutusten lisäksi myös esimerkiksi tekstitettyinä ja infonäyttöjen avulla. Mahdollisiin turvallisuusriskeihin tulisi puuttua heti. Esityksissä ja muissa ohjelmissa käytettävistä kovista äänistä, voimakkaista valoista tai savusta tulisi kertoa etukäteen. Muutenkin tapahtumaviestinnän tulisi olla monikanavaista sekä selko- ja monikielistä. Viestinnässä tulisi ohjeistaa, miten tapahtumassa käyttäydytään, kertoa tapahtuman vastuullisuudesta, saavutettavuudesta ja turvallisuudesta, sekä korostaa, että kaikki ovat tervetulleita ja tasa-arvoisia. Ruokapalveluissa tulisi huomioida myös erityisruokavalioidet ihmiset.

Myös tapahtuman jälkeen on vielä tehtävää sosiaalisesti vastuullisessa tapahtumassa. Tällöin on kohteliasta kiittää ja huomioida esimerkiksi vapaaehtoisia ja työntekijöitä heidän antamastaan panoksesta tapahtuman onnistumiselle (Helsingin kaupunki 2026a). Myös esimerkiksi mahdolliset työtodistukset on tärkeää lähettää ajallaan. Tapahtumasta tulisi kerätä eri tahoilta myös palautetta, jonka avulla voidaan saada kehitysideoita seuraavaa tapahtumakertaa varten. Vastuullisuuden toteutumista on mahdollista seurata esimerkiksi ennen tapahtumaa luoduilla suunnitelmilla, joista kirjataan myös raportteja ja kehitysideoita tapahtuman jälkeen. Lopulta saadun palautteen pohjalta tulisi tehdä yhdessä läpi käytävä yhteenveto, josta käy ilmi esimerkiksi onnistumiset ja kehitettävät osa-alueet. Tärkeintä on ottaa opiksi ja pyrkiä ensi kerralla vielä parempaan tapahtuman järjestämiseen.

5 Tulokset

5.1 Työntekijät ja palvelut

Festivaalit työllistävät ympäri vuoden pieniä tiimejä, mutta etenkin kesäaikaan tapahtumia tekevät tuhannet ihmiset eri rooleissa. Ympärivuotisten työryhmien ja vapaaehtoisten lisäksi esimerkiksi Flow Festival kertoo työllistävänsä tapahtuma-alan kausityöntekijöitä ja harjoittelijoita sekä järjestävänsä palkallisia harjoitteluja. Provinssi puolestaan työllistää ensimmäisiä kertoja alalla toimivia nuoria esimerkiksi alueohjelman järjestämisessä kulttuurityöpaja Preppaamon kautta. Ruisrockin, Tuskan ja Provinssin sivuilla mainitaan myös seurojen ja yhdistysten rooli. Tekemällä töitä festivaaleilla nämä pystyvät keräämään rahaa omaan toimintaansa. Kaikissa viidessä festivaalissa vapaaehtoiset ovat kuitenkin yksi keskeisimpiä tekijöitä ja suurin ryhmä tapahtuman toteuttajia. Ruisrockissa heitä arvioidaan olevan noin tuhat vuosittain.

Tapahtuma-ala etenkin festivaalien aikaan, on hyvin hektistä ja työpäivät venyvät usein helposti pitkiksi. Kolmen festivaalin sivuilla, Ruisrockissa, Flow'ssa ja Provinssissa, kerrotaan panostettavan työntekijöiden asianmukaisiin työoloihin, taukoihin ja palkkaukseen. Ruisrockissa ja Provinssissa kerrotaan myös huolehdittavan turvallisesta työskentely-ympäristöstä sekä syrjinnästä vapaasta festivaaliympäristöstä. Ruisrock vaatii hyvien työolojen vaalimista myös yhteistyökumppaneiltaan. Työntekijöitä edellytetään sitoutumaan festivaalien arvoihin Flow'ssa, Kesärauhassa ja Provinssissa, mutta vain Flow'ssa työntekijöitä kerrotaan perehdytettävän vastuullisuusohjelmasta. Flow'ssa panostetaan myös perinteisten työroolien sukupuolijakojen purkamiseen, palkkauksen läpinäkyvyyteen sekä sukupuolijakauman huomioimiseen rekrytoinneissa. Myös Provinssissa sukupuolijakaumaa seurataan esiintyjien kohdalla sekä pyritään työpaikan tasa-arvoisuuteen ja inklusiivisuuteen.

Kolme viidestä festivaalista, Ruisrock, Flow ja Provinssi, kertoo suosivansa myyntipaikkojen valintakriteereissä sekä ruokapalveluissa lähi- ja luomutuotteita. Flow Festivalilla tämä tarkoittaa suomalaisen kalan tarjoamista vähintään yhdessä annoksessa jokaisella ruokapisteellä. Kaikilla kolmella festivaalilla ruokapisteeseen on tarjottava ainakin yksi vegaaninen annosvaihtoehto. Myös vegaani- ja kasvisruoka-

annosten tarjoamiseen kannustetaan. Flow Festivalilla ei tarjota lainkaan punaista lihaa tai siipikarjaa, ja Ruisrockissa ja Provinssissa ruokatoimijat saavat paikastaan alennusta, jos heidän tarjoamansa ruoka on osittain tai kokonaan kasvispainotteista. Ruisrockissa ja Provinssissa kehoitetaan myös ruoka-aineallergioiden huomioimiseen sekä ensiluokkaiseen asiakaspalveluun. Lisäksi Ruisrockissa pyritään saamaan palveluntarjoajiksi yrittäjiä erilaisista taustoista ja suositetaan toimijoita, jotka tuovat hakemuksessaan esille oman toimintansa vastuullisuutta. Ainoastaan Tuska Festivalin sivuilta ei löydy minkäänlaista mainintaa ruokapalveluista.

5.2 Yhteiskuntavastuu

Työntekijöiden ja palveluntarjoajien lisäksi festivaalit vaikuttavat paljon myös muihin ihmisiin ja toimijoihin. Etenkin Provinssi kertoo sivuillaan monenlaisista positiivisista vaikutuksistaan. Se tekee yhteistyötä paikallisten tahojen kanssa ja pyrkii tuomaan ihmisten äänen esiin ohjelmassaan erilaisten ajankohtaisten keskustelumahdollisuuksien kautta. Provinssi myös lahjoittaa lippuja vähävaraisille ja tuo festivaaleille kutsuvieraita esimerkiksi vanhainkodeista, vastaanottokeskuksista sekä lasten- ja nuorisokodeista. Lisäksi Provinssissa on käytössä Seinäjoen kaupungin tarjoama Kaikukortti, jonka avulla vähävaraiset ihmiset voivat hankkia itselleen maksutta pääsylipun festivaaleille. Sekä Provinssi että Flow Festival kertovat myös edistävänsä monikulttuurisuutta ohjelmassaan ja toimivansa mukana kansainvälisissä verkostoissa. Flow Festival kertoo myös osallistuvansa kotoutumisen tukemiseen yhdessä pakolaisia, turvapaikanhakijoita ja muita maahanmuuttajia työelämäasioissa tukevan Startup Refugeesin kanssa.

Tuska Festivalin sivuilla mainitaan tapahtuman taloudelliset kerrannaisvaikutukset, joiden kerrotaan olevan merkittäviä useille aloille ja toimijoille. Festivaalin sivuilla toiminnan kerrotaan olevan myös yhteiskunnallisesti vaikuttavaa, mikä tarkoittaa esimerkiksi alueellista asukasyhteistyötä, sosiaalisen osallisuuden kasvattamista sekä vähävaraisten perheiden tukemista. Vaikutuksia ja tukemista ei kuitenkaan avata sivuilla tarkemmin. Lisäksi Provinssin ja Kesärauhan sivuilla kerrotaan lahjoituksista hyväntekeväisyyteen. Kesärauhan kohdalla tämä tarkoittaa akkreditointimaksujen lahjoittamista lyhentämättöminä Lasten ja nuorten säätiölle.

Erilaiset ihmisryhmät ja tarpeet huomioidaan myös festivaalien sisällä. Esimerkiksi Ruisrockin, Tuskan ja Provinssin sivuilla vessojen kerrotaan olevan sukupuolineutraaleja. Flow Festival käyttää viestinnässään sukupuolisensitiivistä kieltä ja kuvastoa. Ainoastaan Ruisrockin sivuilla mainitaan yhdenvertaisuussuunnitelma. Provinssissa puolestaan järjestetään festarikaveritoimintaa, jossa kuka tahansa voi mennä pyytämään vapaaehtoista työntekijää kaverikseen esimerkiksi jollekin keikalle. Osa festivaaleista mahdollistaa myös lasten pääsyn tapahtumaan. Esimerkiksi Ruisrock ja Provinssi ovat täysin ikärajoittomia ja tietyn ikäiset lapset pääsevät tapahtumiin ilmaiseksi. Flow'ssa ja Tuskassa järjestetään tapahtuman sunnuntai-iltapäivinä erillinen lapsille suunnattu festivaalipäivä.

Ainoastaan Flow Festivalin sivuilla mainitaan, että tapahtumassa on erillinen kestävän kehityksen tuottaja, joka vastaa tapahtuman kestävydestä. Flow myös pyrkii toimimaan suunnannäyttäjänä koko tapahtuma-alan kestävyden edistämisessä. Ruisrock puolestaan on ainut, jonka sivuilla suoraan mainitaan kestävän kehityksen periaatteiden huomioiminen. Molemmilla festivaaleilla mainitaan olevan vastuullisuusohjelma. Ruisrockin uusi ohjelma on laadittu vuosille 2022–2025 ja Flow Festival tekee Sustainable Flow -raportin joka vuoden festivaalin jälkeen. Ruisrockin vastuullisuusohjelman kerrotaan perustuvan Agenda 2030 -tavoitteisiin sekä sisältävän konkreettisia välitavoitteita ja mittareita, joita ei tosin sivuilta löydy. Festivaalin sivuilla kerrotaan myös kestävän kehityksen periaatteiden liittämistä työntekoon tapahtumassa. Flow'n, Tuskan ja Provinssin sivuilla kerrotaan pyrittävän toimimaan joka vuosi paremmin ja vastuullisemmin sekä kehittämään itseään ja toimintaa. Flow Festivalin sivuilla mainitaan myös sellaisenaan yhteiskuntavastuun kantaminen.

Ruisrockin, Flow'n sekä Kesärauhan sivuilla esitellään tavalla tai toisella festivaalin ulkopuolisia paikallisia palveluja. Flow'n sivuilla on esiteltyä suomalaisia yrityksiä, joissa kauempaa tulevien tapahtumakävijöiden kannattaa vieraila. Ruisrockin ja Kesärauhan sivustot ohjaavat kävijän Turun kaupungin matkailu- ja majoitussivuille. Lähialueen lieveilmiöt on huomioitu ainoastaan Provinssin sivuilla, joissa kerrotaan lähiympäristön äänitason mittauksista festivaalin aikana. Toisaalta esteettömyysohjelmassa myös Flow'n ja Tuskan sivuilla kerrotaan tapahtuman noudattavan viranomaisten asettamia äänirajoituksia, mutta ne vaikuttavat koskevan

vain festivaalin sisällä kuultavaa melua. Ruisrock, Flow Festival sekä Tuska Festival ovat kiinnostuneita kuulemaan myös asiakkaiden kokemuksia sekä hyödyntämään saatuja kehitysideoita esimerkiksi vastuullisuudesta, esteettömyydestä ja turvallisuudesta parantaakseen toimintaansa jatkossa.

5.3 Festivaalien arvot ja festarietetiketti

Erilaiset syrjinnän ja häirinnän muodot huomioidaan jokaisen festivaalin sivuilla, mutta ainoastaan Ruisrockin sivuilla erilaisista häirinnän muodoista on selitetty. Jokainen viidestä festivaalista ilmoittaa, ettei hyväksy minkäänlaista syrjintää tai häirintää tapahtumissaan. Jokaisella sivulla häirinnästä kehoitetaan myös ilmoittamaan lähimmälle työntekijälle tai järjestyksenvalvojalle. Ruisrock, Tuska ja Provinssi antavat myös erilliset ohjeet häirinnästä raportoimiselle esimerkiksi puhelimitse tai lomakkeen kautta. Ruisrockia lukuun ottamatta kaikilla festivaaleilla mainitaan olevan töissä myös yhdenvertaisuus- ja häirintäyhdyshenkilö, jonka tehtävänä on auttaa erilaisissa vastaantulevissa tilanteissa. Ruisrockissa, Flow'ssa ja Kesärauhassa ilmoitetaan puututtavan häirintätapauksiin, mutta vain Ruisrockin ja Kesärauhan sivuilla todetaan, että asiaton käytös johtaa alueelta poistamiseen. Kesärauhan kohdalla todetaan lisäksi, että seksuaalinen ahdistelu on rikos.

Syrjinnän ja häirinnän ehkäisemisen lisäksi festivaalit jakavat myös monia muita arvoja. Taulukkoon 1 on kerätty festivaalien sivuilta 12 yleisintä, selkeästi arvoiksi luettavaa käsitettä. Ainoastaan tasa-arvo mainitaan kaikkien festivaalien sivuilla, ja viisi muuta arvoa mainitaan kaikkien muiden paitsi Kesärauhan teksteissä. Kesärauhaa lukuun ottamatta yhteisiä arvoja ovat yhdenvertaisuus, monimuotoisuus, koskemattomuus, turvallisuus sekä jokaisen toivottaminen tervetulleeksi omana itsenään. Taulukoiduista arvoista Tuska Festival ja Provinssi ovat maininneet sivuillaan kahdeksan kappaletta, Ruisrock ja Flow Festival seitsemän kappaletta ja Kesärauha kaksi kappaletta (taulukko 1). Jotkin löydetyistä arvoista mainitaan vain yhden festivaalin sivuilla, mutta ne voivat kuitenkin löytyä muiltakin festivaaleilta hieman eri tavoin muotoiltuna tai eri sanalla sanottuna.

Taulukko 1 Festivaalien arvot.

	Ruisrock	Flow Festival	Tuska Festival	Kesärauha	Provinssi
Tasa-arvo	x	x	x	x	x
Yhdenvertaisuus	x	x	x		x
Jokainen tervetullut omana itsenään	x	x	x		x
Monimuotoisuus	x	x	x		x
Koskemattomuus	x	x	x		x
Turvallisuus	x	x	x		x
Kestävä kehitys	x			x	x
Yhteisöllisyys			x		x
Yhteenkuuluvuus	x				
Oikeudenmukaisuus		x			
Erilaisuus			x		
Paikallisuus				x	

Selkeiden arvoja kuvaavien käsitteiden lisäksi festivaalien sivuilta löytyy myös muita tapahtumien arvomaailmasta kertovia kohtia. Esimerkiksi Ruisrockissa ja Tuskassa arvostetaan ja kunnioitetaan kaikkien oikeuksia, Tuskassa ja Provinssissa kehoitetaan käyttäytymään kunnioittavasti ja arvokkaasti toisia kohtaan ja Tuskan sivuilla mainitaan jokaisen arvostaminen taustasta tai identiteetistä riippumatta. Lisäksi Ruisrockin ja Kesärauhan kerrotaan olevan syrjinnästä vapaita ja Provinssi kiusaamisesta vapaa tapahtuma. Etenkin Ruisrockin sivuilta löytyy paljon yksittäisiä kohtia, kuten eri taustaisten ihmisten huomioiminen, työ yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämiseksi sekä inklusiiviseksi festivaaliksi identifioituminen, jotka kertovat festivaalin suhtautumisesta tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Kesärauhan sivuilla kerrotaan jokaisen kävijän, niin työntekijän, asiakkaan kuin esiintyjänkin, olevan yhtä arvokas. Provinssissa huomioidaan jokainen kävijä yksilönä, ja kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet nauttia tapahtumasta omalla tavallaan.

Useiden festivaalien sivuilla on myös erillinen festarietiketti tai muulla tavalla ilmaistuna ohjeet festivaalikävijöille. Kaikkien festivaalien sivuilla mainitaan turvallisempi tila, mutta vain Ruisrockin, Tuskan ja Kesärauhan kohdalla puhutaan varsinaisesti turvallisemman tilan periaatteista. Flow Festivalin verkkosivuja lukuun ottamatta, sivustoilla kehoitetaan puuttumaan epäasialliseen käytökseen sekä olemaan koskematta toiseen ilman lupaa. Tuskan, Kesärauhan ja Provinssin sivuilla kehoitetaan olemaan tekemättä oletuksia toisista ihmisistä esimerkiksi ulkonäön perusteella. Ruisrock ja Tuska Festival ohjeistavat pitämään huolta ja tarjoamaan apua sekä kunnioittamaan toisen rajoja. Lisäksi Ruisrockin sivuilla muistutetaan juhlimisrauhasta sekä molemminpuolisen suostumuksen tärkeydestä ja Tuska Festivalin sivuilla avoimen ja yhteisöllisen ilmapiirin ylläpitämisestä. Kesärauhassa kehoitetaan omien ennakkoluulojen tiedostamiseen ja koskemattomuuden kunnioittamiseen sekä muistutetaan, että ei on aina ei. Provinssin verkkosivuilla kannustetaan kunnioittamaan itsemääräämisoikeutta ja toisen yksityisyyttä, olemaan haukkumatta tai juoruilematta, antamaan tilaa sekä pyytämään tarvittaessa myös anteeksi.

5.4 Esteettömyys ja saavutettavuus

Kaikki festivaalit ovat panostaneet esteettömyyteen, mutta ainoastaan Kesärauhan sivuilla panostamisesta erikseen mainitaan. Kesärauhaa lukuun ottamatta kaikkien tapahtumien sivuilla kuitenkin kerrotaan, että esteettömyyttä ja saavutettavuutta pyritään edistämään joka vuosi. Ruisrockin, Flow'n ja Tuskan sivuilla myös todetaan, ettei tapahtuma tai jokin sen osa ole täysin esteetön. Jokaisella festivaalilla kerrotaan olevan esteettömiä vessoja, minkä lisäksi Ruisrockista, Flow'sta ja Tuskasta löytyy esteettömiä sisävessoja. Flow'n ja Tuskan WC-tiloista on annettu tarkkoja mittoja, jotka helpottavat esimerkiksi erilaisten apuvälineiden kanssa liikkuvia. Vessapassi on käytössä kaikilla festivaaleilla. Ruisrockilta, Flow'lta ja Provinssilta löytyy myös selkokielist sivut, mutta monet sivustojen aihepiireistä sisältävät linkin takaisin yleiskielisille sivuille, mikä kumoaa selkokielisten sivujen tarkoituksen. Tuskalta ja Kesärauhalta selkokielistä sivuja ei löydy ollenkaan.

Kaikkien festivaalien sivuilla kuvaillaan alueen maaston muotoja ja elementtejä sekä luvataan järjestää lavoille katsomokorokkeita. Ruisrockin ja Kesärauhan sivuilla on

lisäksi annettu korokkeiden mitat. Kesärauhaa lukuun ottamatta kaikkien muiden sivuilla kerrotaan festivaaleilla olevan myös istuma- ja levähdyspaikkoja pitkin tapahtuma-alueita. Ruisrockissa on erillinen esteetön sisäänkäynti ja Ruisrockissa sekä Provinssissa esteetön pysäköintipaikka. Ruisrockin alueen kerrotaan olevan myös valaistu, mikä helpottaa liikkumista etenkin yöaikaan. Flow’lta, Tuskalta ja Provinssilta löytyy maininta induktiosilmukan puuttumisesta. Valoista, savuista ja muista mahdollisesti häiritsevistä elementeistä on mainittu myös samojen kolmen festivaalin sivuilla. Ainoastaan Flow’n ja Tuskan kohdalla mainitaan tapahtuman noudattavan sallittua viranomaisten asettamaa melutasoa tai äänenpainetta. Provinssista löytyy myös hiljaisempi tila rauhoittumista varten. Provinssin sivuilla on myös maininta hajusteettomien käsisäippuoiden puuttumisesta.

Kaikkiin festivaaleihin avustaja, tulkki tai muu vastaava henkilö pääsee ilmaiseksi maksavan avustettavan kanssa. Ruisrockin ja Flow’n kerrotaan olevan vammaiskorttikohteita, mutta kaikkien festivaalien kohdalla mainitaan, ettei vammaiskorttia edellytetä, eikä tarvetta avustajalle tarvitse perustella kirjallisesti. Ainoastaan Ruisrockissa kerrotaan olevan yleisavustajia. Ruisrockissa henkilökuntaa kerrotaan myös koulutettavan esteettömyysasioissa. Avustaja- ja opaskoirat ovat tervetulleita Flow’hun, Tuskaan ja Provinssiin. Ruisrockin kohdalla koirien tuomista ei suositella. Flow ja Tuska ovat käyttäneet esteettömyyden suunnittelussa ulkopuolisen asiantuntijapalvelu Riesa Consultativen apua. Jokaisen festivaalin sivuilta löytyy myös sähköpostiosoite mahdollisia esteettömyyskysymyksiä varten.

Esteettömyys- tai avustajatarpeet eivät välttämättä ole este vapaaehtoiseksi osallistumiselle. Esimerkiksi Ruisrockissa talkoolaisiksi toivotaan eri taustaisia ja erilaisia ihmisryhmiä edustavia ihmisiä. Flow Festivalin sivuilla puolestaan toivotetaan kaikki tervetulleiksi vapaaehtoistehtäviin ja huomautetaan, että avustajan on mahdollista olla mukana talkoovuoroissa. Provinssissa kerrotaan rekrytoitavan töihin ja vapaaehtoisiksi myös erityisryhmiä. Ruisrockin ja Flow’n sivuilla mainitaan suoraan, ettei toimintarajoite ole este vapaaehtoisuudelle, vaan tarjolla on myös sellaisia tehtäviä, jotka eivät ole fyysisiä ja voidaan suorittaa istuen.

6 Pohdinta ja johtopäätökset

2020-luvun musiikkifestivaalien järjestämisessä yksi keskeinen huomioitava asia on tapahtuman kestävä kehitys ja vastuullisuuden toteuttaminen ja kehittäminen. Tässä kandidaatintutkielmassa tutkin suomalaisten musiikkifestivaalien sosiaalisen kestävyyden ja vastuullisuuden huomioimista tapahtumien omilla verkkosivuilla. Tutkin aihetta analysoimalla ja teemoittelemalla viiden tunnetun suomalaisen musiikkifestivaalin verkkosivuilla kerrottuja tietoja tapahtuman kestävyys- ja vastuullisuustoimenpiteistä. Tutkielmassa ei huomioitu festivaalien toteutuneita kestävyystoimia, vaan sitä, millaisia toimia festivaalit itse painottavat sivuillaan tapahtuvassa viestinnässä ja informoinnissa. Tapahtuman todelliset kestävyys- ja vastuullisuustoimet voisivat olla mahdollinen jatkotutkimuksen aihe.

Tutkin sosiaalista kestävyttä ja vastuullisuutta kahden tutkimuskysymyksen pohjalta. Ensimmäinen kysymykseni oli: *”Millaisia sosiaalisen kestävyden ja vastuullisuuden teemoja suomalaiset musiikkifestivaalit tuovat esiin verkkosivuillaan?”* Tulosten perusteella suomalaiset festivaalijärjestäjät panostavat etenkin tapahtumien esteettömyyteen, mikä on näkyvin ja helpoiten toteutettavissa oleva kestävyden osa-alue. Esteettömyystoimissa yhteistä festivaalien välillä on avustajan ilmainen sisäänpääsy, alueen ja palveluiden pääosainen esteettömyys, festivaalialueen maastonmuotojen tarkka kuvailu, vessapassin käytössä oleminen sekä katsomokorokkeet lavojen edessä. Kaikkien festivaalien sivuilla on myös yhteystiedot esteettömyyttä koskevia lisäkysymyksiä varten, mikä lisää tapahtuman saavutettavuutta.

Toinen jokaisen festivaalin panostama kestävyden osa-alue on kaikenlaisen syrjinnän ja häirinnän kitkeminen tapahtumista. Kaikki viisi festivaalia toteavat, että minkäänlaista häirintää tai syrjintää ei hyväksytä tapahtumassa. Kaikilla viidellä festivaalilla on myös toimintaohjeet, miten häirintätilanteisiin puututaan, ja tapahtumilla on nimetyt yhdenvertaisuus- ja häirintäyhdyshenkilöt, joiden tehtävänä on ratkaista erilaisia tilanteita ja auttaa niissä. Festivaalien keskuudessa korostuukin kaikkien kävijöiden, työntekijöiden ja esiintyjien välinen yhdenvertaisuus ja tasa-arvo.

Tutkimuksessa selvisi myös kaikkien festivaalien välisiä yhteisiä arvoja. Näitä ovat edellä mainittujen yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon lisäksi esimerkiksi monimuotoisuuden edistäminen, jokaisen toivottaminen tervetulleeksi omana itsenään, kaikkia tapahtumassa läsnä olevia koskeva fyysinen ja psyykinen koskemattomuus sekä kaikille turvallinen festivaaliympäristö ja tapahtumakokemus. Kaikissa viidessä festivaalissa noudatetaan turvallisemman tilan periaatteita. Festivaalit antavat sivuillaan tapahtumakävijöille ohjeita, joista kaikkien festivaalien sivuilla toistuvat epäasialliseen käytökseen puuttuminen sekä ilman lupaa koskemisen välttäminen. Monet ohjeistavat myös olemaan olettamatta mitään toisista ihmisistä, pitämään huolta sekä kunnioittamaan toisten rajoja ja koskemattomuutta.

Festivaaleilla on sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyviä vaikutuksia myös muihin kuin tapahtumakävijöihin, mutta niistä ei mainita tapahtumien omilla sivuilla juuri lainkaan. Festivaalit toimivat tärkeänä työllistäjänä esimerkiksi tarjoamalla vapaaehtoistöitä kaikenlaisille ihmisryhmille, kuten erityisesti nuorille, työttömille ja muuten heikommassa asemassa oleville. Vapaaehtoiset ovat kaikkien viiden festivaalin tärkein toteuttaja. Festivaalien kautta monet saavat ensikosketuksen tapahtuma-alaan, seurat ja yhdistykset pääsevät keräämään varoja omaan toimintaansa ja kulttuurialan harjoittelijat saavat arvokasta kokemusta. Festivaalien sivuilta on löydettävissä rajallisesti tietoa tapahtuman sosiaalisista vaikutuksista tapahtumakaupunkiin, sen asukkaisiin tai palveluihin. Kolme viidestä festivaalista ohjaa kuitenkin esimerkiksi majoituspalveluissa paikallisten palvelujen piiriin.

Toinen tutkimuskysymykseni oli: *”Millaisia sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyviä asioita puuttuu festivaalien sivuilta?”* Tämän tutkimiseksi hyödynsin Helsingin kaupungin sosiaalisen vastuullisuuden kompassia (Helsingin kaupunki 2026a). Viiden analysoidun festivaalin kesken yhteinen huomio on erilaisten suunnitelmien puuttuminen. Tämä johtuu varmasti osittain siitä, että niissä voidaan mainita esimerkiksi turvallisuuden kannalta sellaisia tietoja, joita ei voida paljastaa julkisesti. Suunnitelmien olemassaolosta ei kuitenkaan edes mainita festivaalien verkkosivuilla. Sivustoilla ei muutamia kohtia lukuun ottamatta myöskään kerrota henkilökunnan palkkaamisesta, mikä on usein yrityksen sisäinen asia, josta ei haluta kertoa julkisesti. Myöskään työolosuhteista tai perehdytyksestä ei juurikaan puhuta,

sillä ne ovat harvoin kiinnostavia tai oleellisia tavallisille festivaalikävijöille, joille verkkosivut on yleensä suunnattu.

Esteettömyyskysymyksissä ainoastaan kahden festivaalin sivuilla kerrotaan tehtävän yhteistyötä aiheen asiantuntijoiden kanssa. Kaikkien festivaalien sivuilla ei kerrota esimerkiksi mahdollisuudesta sähköpyörätuolin lataukseen, eikä millään festivaalilla ole käytössä induktiosilmukkaa. Monipuolinen esteettömyys ja saavutettavuus ovat myös monien festivaalien verkkosivuilla tapahtuvassa viestinnässä hieman vajaita. Osalta festivaaleista löytyy selkokieliset sivut, mutta ne ovat hyvin niukkoja ja sisältävät lisätietolinkkejä, jotka johtavat takaisin festivaalien yleiskielisille sivuille. Sivustot eivät myöskään huomioi kuulo- ja näkövammaisia kävijöitä. Ohjelmatarjonnassa puolestaan minkään festivaalin kohdalla ei suoraan kerrota panostettavan monimuotoisuuden ja -kulttuurisuuden tai tasapuoliseen sukupuolijakaumaan. Myöskään sukupuolittuneen kielenkäytön välttämiseen ei kannusteta muiden kuin yhden festivaalin sivuilla.

Tulosten pohjalta suomalaisten musiikkifestivaalien sosiaalisesta kestävydestä ja vastuullisuudesta voi tehdä johtopäätöksen, että festivaalit pyrkivät panostamaan toimiansa kestävyteen. Kestävyden ja vastuullisuuden huomioiminen on 2020-luvulla lähes pakollista, sillä se vaikuttaa merkittävästi festivaalin imagoon sekä tapahtuman ajankohtaisuuteen. Etenkin esteettömyyteen sekä tapahtuman yhdenvertaisuuteen ja tasa-arvoisuuden panostetaan kaikista eniten, mutta myös monikulttuurisuus ja -muotoisuus, erilaisten ihmisryhmien huomioiminen sekä vähävaraisten ihmisten tukeminen ja mukaan pääsyn mahdollistaminen ovat keskeisiä huomionkohteita. Festivaalien kohdalla on kuitenkin vaikeaa arvioida, mitä toimia tehdään puhtaasti siksi, että halutaan parantaa tapahtuman saavutettavuutta ja vastuullisuutta, ja millä toimilla pyritään vain ylläpitämään festivaalin imagoa.

Tutkimukseen liittyi myös pieniä rajoitteita. Vaikka tutkimukseen valitut festivaalit edustavat esimerkiksi kävijämääriltään ja musiikkigenreltään erilaisia tapahtumia, tutkimus ei kata kaikkia suomalaisia musiikkifestivaaleja. Lisäksi erilaisissa ympäristöissä järjestettävillä tapahtumilla voi olla vaihtelevia toimenpiteitä sosiaalisen kestävyden ja vastuullisuuden näkökulmasta. Kuitenkin tutkimuksen sisältämät festivaalit antoivat kaikki samansuuntaisia tuloksia, minkä voisi päätellä antavan

suuntaa myös muiden festivaalien tuloksista. Festivaalien verkkosivujen analysoinnissa on huomioitavaa, että tutkimuksen tekeminen aloitettiin jo alkuvuodesta, jolloin kaikki festivaalin tiedot eivät välttämättä ole vielä päivitettyjä ja ajantasaisia tulevaa kesää varten. Siksi jotkin osiot saattoivat olla vajaita, tai niiden kohdalla kerrottiin tulevista päivityksistä kevään ja alkukesän aikana.

Tutkimus ei myöskään sisältänyt festivaalien tapahtuma-aikana toteutuneita sosiaaliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen liittyviä toimia, joita on muutenkin tutkittu melko vähän suomalaisten musiikkifestivaalien yhteydessä. Aiheesta voisi tehdä laajempaa jatkotutkimusta. Festivaalien verkkosivut antavat rajallisesti tietoa festivaalien sosiaalisista vaikutuksista tapahtumakaupungin asukkaisiin ja palveluihin, joten myös niitä voisi tulevaisuudessa tutkia tarkemmin. Kuten kaikessa muussakin, myös suomalaisten musiikkifestivaalien sosiaalisessa kestävydessä ja vastuullisuudessa on aina parannettavaa. Tämän tutkimuksen perusteella festivaalit kuitenkin pyrkivät monipuoliseen kestävyteen ja vastuullisuuteen sekä käyttävät resurssejaan ja mahdollisuuksiaan asioiden parantamiseen jo nyt.

Lähteet

- Buhalis, D., Leung, X., Fan, D., Darcy, S., Chen, G., Xu F., Wei-Han Tan, G., Nunkoo, R. & Farmaki, A. (2023) "Editorial: Tourism 2030 and the contribution to the sustainable development goals: the tourism review viewpoint". *Tourism Review*, 78(2), 293–313. <https://doi.org/10.1108/TR-04-2023-620>
- Collins, A., & Potoglou, D. (2019) Factors influencing visitor travel to festivals: challenges in encouraging sustainable travel. *Journal of Sustainable Tourism*, 27(5), 668–688. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/09669582.2019.1604718>
- Creative Finland (2026) Tilastot ja luvut. Creative Finland. <https://www.creativefinland.fi/tilastot-luvut> 4.4.2026
- Cudny, W., Korec, P., & Rouba, R. (2012) Resident's Perception of Festivals - a Case Study of Lodz. *Sociológia*, 44(6), 704–728.
- Elma (2026) Elma – kestävän kehityksen digitaalinen alusta elävän musiikin ja muiden esittävien taiteiden alalle. <https://www.elma.live/fi/info/about> 5.4.2026
- Flow Festival 82026) Meistä. Flow Festival. <https://www.flowfestival.com/flow-festival/meista/> 1.4.2026
- Hassanli, N., Walters, T., & Williamson, J. (2021) 'You feel you're not alone': how multicultural festivals foster social sustainability through multiple psychological sense of community. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(11–12), 1792–1809. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/09669582.2020.1797756>
- Helsingin kaupunki (2026a) Sosiaalinen vastuu. Helsingin kaupunki. <https://www.hel.fi/fi/yritykset-ja-tyo/kehita-matkailua-ja-tapahtumia/tapahtuman-jarjestaminen-helsingissa/vastuullisuus-tapahtumissa/sosiaalinen-vastuu> 1.4.2026
- Helsingin kaupunki (2026b) Tapahtumajärjestäjien ohjeet ja tuki. Helsingin kaupunki. <https://www.hel.fi/fi/yritykset-ja-tyo/kehita-matkailua-ja-tapahtumia/tapahtuman-jarjestaminen-helsingissa/tapahtumanjarjestajien-ohjeet-ja-tuki> 5.4.2026
- Häyrynen, S., Jämsén, J., Takalo, A. & Ronkainen, T. (2026) Järjestä kestävä tapahtuma. Oulun kaupunki. <https://oulu.com/kestavat-tapahtumat/> 5.4.2026

- Kesärauha (2026) Info. Kesärauha. <https://www.kesarauha.fi/info/> 1.4.2026
- Kinnunen, M., Homi, H., & Honkanen, A. (2020) Social Sustainability in Adolescents' Music Event Attendance. *Sustainability*, 12(22).
<https://doi.org/10.3390/su12229419>
- Kinnunen, M. (2025) Katsaus elävän musiikin vuoteen 2024. LiveFIN ry.
<https://livefin.fi/wp-content/uploads/Elavan-musiikin-toimialakatsaus-2024.pdf>
4.4.2026
- Koirala, B. S., & Pradhan, G. (2020) Determinants of sustainable development: Evidence from 12 Asian countries. *Sustainable Development (Bradford, West Yorkshire, England)*, 28(1), 39–45. <https://doi.org/10.1002/sd.1963>
- Kortelainen, A. (2024) Tapahtuma-alan vapaaehtoistoiminnan kehittäminen kohti sosiaalista kestävyyttä. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu, kulttuurituotannon koulutusohjelma.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/857763/Kortelainen_Anniina.pdf?sequence=2
- Mair, J., & Smith, A. (2021) Events and sustainability: why making events more sustainable is not enough. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(11–12), 1739–1755. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/09669582.2021.1942480>
- McClinchey, K. (2021) Contributions to social sustainability through the sensuous multiculturalism and everyday place-making of multi-ethnic festivals. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(11–12), 2025–2043.
<https://doi.org/10.1080/09669582.2020.1853760>
- Ozili, P. (2022) Sustainability and sustainable development research around the world. *Managing global*, 20(3), 259–293. <https://doi.org/10.26493/1854-6935.20.259-293>
- Pakula, E. (2025) Ympäristövastuu ja kestävä kehitys festivaalituotannossa – Case VISIO Festival. Opinnäytetyö. Metropolia ammattikorkeakoulu, kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma.
https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/881989/Pakula_Eemeli.pdf?sequence=2

- Pavluković, V., Stankov, U., & Arsenović, D. (2020) Social impacts of music festivals: A comparative study of Sziget (Hungary) and Exit (Serbia). *Acta Geographica Slovenica: Geografski Zbornik*, 60(1), 21–35. <https://doi.org/10.3986/AGS.6514>
- Poliisi (2026) Yleisötilaisuudet. Poliisi. <https://poliisi.fi/yleisotilaisuudet> 11.4.2026
- Provinssi (2025) Provinssi 2025 keräsi yhteen 70 000 musiikin rakastajaa. <https://www.provinssi.fi/provinssi-2025-kiittaa/> 22.4.2026
- Provinssi (2026a) Info. Provinssi. <https://www.provinssi.fi/info/> 1.4.2026
- Provinssi (2026b) Tervetuloa ihmisten juhlaan. Provinssi. <https://www.provinssi.fi/provinssi/> 1.4.2026
- Quinn, B., Colombo, A., Lindström, K., McGillivray, D. & Smith, A. (2021) Festivals, public space and cultural inclusion: public policy insights. *Journal of Sustainable Tourism*, 29(11–12), 1875–1893. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/09669582.2020.1858090>
- Rogers, D., Duraiappah, A., Antons, D., Munoz, P., Bai, X., Fragkias, M., & Gutscher, H. (2012) A vision for human well-being: transition to social sustainability. *Current Opinion in Environmental Sustainability*, 4(1), 61–73. <https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1016/j.cosust.2012.01.013>
- Ruisrock (2024) Loppuunmyyty Ruisrock 2024 on juhlistu. <https://ruisrock.fi/2024/07/08/loppuunmyyty-ruisrock-2024-on-juhlistu/> 22.4.2026
- Ruisrock (2026) Info. Ruisrock. <https://ruisrock.fi/info/> 1.4.2026
- Siles, D., García-Sánchez, A., & del Mar Vázquez-Méndez, M. (2024) Social Sustainability in Music Festivals: The Case of Rock Imperium. *The International Journal of Social Sustainability in Economic, Social and Cultural Context*, 20(1), 83–100. <https://doi.org/10.18848/2325-1115/CGP/v20i01/83-100>
- Smith, A., Osborn, G., & Quinn, B. (2022a) Introduction: Festivalisation as a Contested Urban Strategy. Teoksessa Smith, A., Osborn, G., & Quinn, B. (edit.) *Festivals and the city: The contested geographies of urban events*, 1–15. University of Westminster Press, London. <https://doi.org/10.16997/book64>
- Smith, A., Osborn, G. & Vodicka, G. (2022b) The Festivalisation of London's Parks: The Friends' Perspective. Teoksessa Smith, A., Osborn, G. & Quinn, B. (edit.) *Festivals and the City: The contested geographies of urban events*, 19–37.

London: University of Westminster Press, London.

<https://doi.org/10.16997/book64.b>

Sunborn Live (2025) Kesärauha juhliittiin Turun Linnanpuistossa turvallisesti – Mew päätti ennätysnuntain. <https://www.sttinfo.fi/tiedote/71238698/kesarauha-juhliittiin-turun-linnanpuistossa-turvallisesti-mew-paatti-ennatysnuntain?publisherId=63453682&lang=fi> 22.4.2026

Suomen YK-liitto (2026) Kestävä kehitys – Historiaa ja toiminnan taustoja. Suomen YK-liitto. <https://www.ykliitto.fi/kestava-kehitys/kestava-kehitys-historiaa-ja-toiminnan-taustoja> 17.3.2026

Teosto (2026) Elävä musiikki soi yhä koko Suomessa – tapahtumamäärät kuitenkin laskussa. Teosto 10.3.2026. <https://www.teosto.fi/elava-musiikki-soi-yha-koko-suomessa-tapahtumamaarat-kuitenkin-laskussa/> 4.4.2026

Toivonen, M. (2025) Kohti sosiaalisesti kestävämpiä turvallisuuspalveluita – Musiikkifestivaalien järjestyksenvalvonnan kehittäminen. Opinnäytetyö. Humanistinen ammattikorkeakoulu, kulttuurituotannon koulutusohjelma. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/881550/Toivonen_Maija.pdf?sequence=2

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (2026) Yleisö- ja tapahtumaturvallisuus. Tukes. <https://tukes.fi/tapahtumaturvallisuus> 11.4.2026

Tuska Festival (2026a) Meistä. Tuska Festival <https://tuska.fi/meista/> 7.4.2026

Tuska Festival (2026b) Yleinen info. Tuska Festival. <https://tuska.fi/info/info/> 1.4.2026

Työ- ja elinkeinoministeriö (2023) Selvitys: Tapahtuma-alaa ei tunnisteta elinkeinona, mikä on este kasvulle. <https://tem.fi/-/selvitys-tapahtuma-alaa-ei-tunnisteta-elinkeinona-mika-on-este-kasvulle> 5.4.2026

Vázquez-Varela, C., Barrado-Timón, D. & Martínez-Navarro, J. (2025) Music festivals in small and medium-sized Spanish cities: between place dependency and spatial unboundedness, ongoing festivalization and processes of financialization. *City, Territory and Architecture*, 12(1), Article 17. <https://doi.org/10.1186/s40410-025-00267-7>

Wirén, M., Westerholm, T. & Liikamaa, A. (2020) Tapahtumateollisuuden toimialatutkimus 2020 osa 1. Tapahtumateollisuus ry.

<https://tapahtumateollisuus.fi/content/uploads/2024/08/Tapahtumateollisuuden-toimialaraportti-2020-osa-1.pdf>

World Commission on Environment and Development (1987) Our common future.

Yhdistyneet kansakunnat.

<https://sdgs.un.org/sites/default/files/documents/5987our-common-future.pdf>

Ympäristöministeriö (2023) Mitä on kestävä kehitys? Ympäristöministeriö.

<https://ym.fi/mita-on-kestava-kehitys> 17.3.2026

Zifkos, G. (2015) Sustainability Everywhere: Problematising the “Sustainable Festival”

Phenomenon. *Tourism Planning & Development*, 12(1), 6–19. <https://doi->

[org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/21568316.2014.960600](https://doi-org.ezproxy.utu.fi:2443/10.1080/21568316.2014.960600)